

حیات

حیات دایما حیات... دنیا راها هر چه حیات قائم!...
- نجه -

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینکی یاشده کی دائرة

استانبول بورسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده و سلی پرشیه
اداره خانمسی داخنده کی دائرة
تلفون : ۳۶۰۷

نفسی هر برده ۱۰ غرورده .

سنه لکی پوسته ایله ه لیرا .
(اجنی ملکتر ایچین ه دولار) .

ابونه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
مهاجرت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرکزدر .

صافی : ۱۰

آنقره ، ۳ شباط ، ۱۹۲۷

۱ نجی جلد

مصابه

انقلابه قارشى وظیفه لر من

شو صوک هفته لرده ، صنعتک و ادبیاتک ملی
انقلابمه قارشى بورجلی اولدینی خدمت لردن ،
تعقیب ایتمه سی لازم کلن استقامتدن اوزون اوزون
بحث ایدیلدی . بوتون منور زمره نك انقلابه
قارشى ایفاسیله مکلف اولدینی بر جوق وظیفه لر
وارکن ، منحصر آ صنعتکارلر مزی تحطه ایتمک ،
اعتراف ایتمه لی که برحق سز لقدر . هانی یکی حیاتک
اساسلرینی تثبیت ایدن متفکرلر من ؟ نره ده
انقلابک عامللرینی تحلیل و تشریح ایدن مورخلر من ؟
اقتصادی انکشاف ایچون مقتصدلر من و مالیه -
جیلر من عیجا نه دوشونیورلر ؟ پایلان انقلابلر
قارشیسنده حقو قیلر منک دوشونجه لری نه در ؟
ایشته بر ییغین سؤاللرکه ، جوابلری آنجا ق
منفی بر ماهیته در ؛ و بوضوح وضعیت قارشیسنده ،
بوکونک منورلرینه دوشون وظیفه لرک ایفا ایدیلدیکنی
اصلا ادما ایدمه یز . بوسطرلر بر مؤاخذه ،
بر تنقید دکل ، بر حسب حال حتی بر اعتراف
ماهیته ده اولدینی ایچون ، بو حقیقی بوتون آجیلغیه
سویله مک قابلدلر .

هر اداره شکلک کندی ماهیته کوره
استنادکاهلری واردر : مستبد و مطلقیتیجی اداره لر
قرون وسطائی اساسلره ، حکمدارک مقدس

جمعیترکی بوکونکی تورک جمعیتی ده خلق کتله سنک
منافعنی اعظمی موفقیتله تأمین ایچون باشلیجه
« علم » و « اختصاص » ، استناد ایدم جکدر .
یکی حیاتک قور و لمقدمه اولدینی شو صیرالرده ،
تورک منورلرینه ، علم و اختصاص آداملرینه
دوشون وظیفه لرک نه قدر بو یوک ، نه قدر مسئولیتلی ،
لکن عینی زمانده نه قدر شرفلی اولدینی قولایجه
آ کلاشیلیور . اکر منور زمره ، کندیسنه
ترتیب ایدن وظیفه لری موفقیتله یایمغه عزم ایتمزسه
و بو اوغورده اعظمی فدا کارلقله ، فراغتله
چالیشمازسه ، ایستراسته من ، خلق کتله سنک
حرمت و اعتمادینی غیبا یتمکه محکومدر . قرون
وسطائی جمعیترده « علم و صنعت » سرایلر ایچون
بر نوع زینتدن ، حکمدارلرک و امتیازلی صنفلرک
غرور و نخوتلرینی اوقشامقله مکلف « طفیلی »
انسانلرک اویونجا قلدن عبارت کیدی ؛ مثلاً
عثمانلی ایمپراطورلقنک « مدرسه طالمیری » سلطانلرک
کیف و آرزوسنه کوره هرکون باشقا باشقا
فتوالر ویرمکدن اوتانمازلردی .

« حر فکر » ک ، « سربست مناقشه » نک
منوع اولدینی ، « دینی احکام » ک بوتون « دنیوی
ایشلر » اوزرنده تسلط ایتدیکی دورلر ایچون
بو بر ضرورتدی . حالبوکه ، ملی جمهوریت اداره سنده
عالملر و متخصصلر ایچون اک کنیش و فیضلی
بر فعالیت ساحه سی آچیلمشدر ؛ اونلر ، کندی
اختصاصلرینه تعلق ایدن بوتون ملی مسئله لر
اوزرنده دوشونمک و چالیشمقله ، افکار عمومی یی
تنویر ایتمکه مکلفدرلر . هر تورلو غرض و عوضدن

حقوقه ، و منفعتی حکمدار ایله مشترک اولان
روحانی صنفک و سرای آداملرینک اقتصادی
منفعتلرینه دایانیر . عثمانلی ایمپراطورلنی بوکا بر
مثالدی : « سلطان » و بندکانی ایله « مدرسه »
و « تکیه » ، خلقی استنار ایچون الاله چالیشیورلر ،
« حر فکر » و « سربست مناقشه » یه میدان
براقایه رق خلق کتله سنک « جهالت » ینه دایا -
نیورلردی . « ملی مفکوره » یه ، « ملی حرث » و ،
خلاصه بوتون عصری مفهوملره دشمن اولان
بوسرای اداره سنک شئامتنی عصرلرجه چکدک !
بو اداره سیسته منه تماماً معکوس بر ماهیته ده
اولان « ملی جمهوریت » اداره سنه کلنجه ،
بوسیستم تمامیه « علم » ، استناد ایدر : تورک
ملتک عمومی اراده سنی تمثیل ایتدیکی جهته ،
امتیازلی صنفلرک دکل بوتون خلق کتله سنک
مشترک منافعه چالیشیر . « ملی شعور » ک
و « ملی حرث » ک انکشافی ، قرون وسطائی
مفهوملر و مؤسسه لر یینه تمامیه « عصری »
مفهوملر و مؤسسه لر اقامه سی ، « حر فکر » و
« سربست مناقشه » یه اعظمی میدان بر اقیلمه سی ،
بوسیستم مک اک بارز سجه لریدر . ایمپراطورلق
اداره سنک استناد ایتدیکی « منورلر » ، یامدرسه دن
یتیشن عرب - عجم حرثیه مشبوع صوفتالر ،
یاخود ، تورک حرثیه بیکانه زوپیه لردن عبارتدی ؛
حالبوکه ملی جمهوریت اداره سنک « منورلری » ،
خلق ایچندن چیقان ، « ملی حرث » ایله « ملی
مفکوره » ایله مجهز و حقیقی معناسیله « عصری »
و « آوروبائی » انسانلر اولمالیدر . بوتون عصری

رسومات ستاتیسٹیکری

تورکیہ دہ ستاتیسٹیک نشر ایدہن مع الاسف یکاٹھ مؤسسہ رسومات مدیریت عمومیہ سیدر . بو نشریاتدہ ۱۹۲۶ سنہ سندن اعتباراً اساسی برتحول مشاہدہ ایدیورز . اولکی سنہ لردہ انتشار ایدہن آیلق رسالہ لردہ یالکز ایکی نابلو واردی : تورکیہ ادخالات و اخراجاتی دہ بری مملکت اعتباریلہ ، دیگرکی « فصول اشیا » اعتباریلہ گوستریدی . بو طرز هیچ شہہ سزکہ سقطدی . ایلک نابلودن مثلاً آلمانیاہ شو قادر لیرالقی و شو قادر کیلوقی اشیا اخراج ایتدی کمزی اوکرہ نیوردق . فقط بو مملکت و ثقلتک هانکی اشیاہ عائد اولدیغنی بیلہ نیوردق . عینی صورتلہ مختلف مملکتلردن اولان ادخالاتمک طوبدن قیمت وثقلتی بیلوردق . فقط مفرداتی مجہولزدی . ایکنجی نابلودن ایہ مختلف اشیاہ عائد اخراجات و ادخالاتمزی اوکرہ نیوردق . فقط بونلرک هانکی مملکتلرہ عائد اولدینی حقتدہ هیچ رشئ بیلوردق . بو مجہوللری اوکرہ نیلکم ایچونہ سنہ لک راپوری بکلہ مک مجبوریتی واردی .

سنہ لک راپورلر !

بونلرک انتشاری باشلی باشہ بر حادثہ در . الک صوک انتشار ایدہن راپور ۱۹۲۴ سنہ سنہ عائددر و بو ، ۱۹۲۶ سنہ سنہ نشر ایدیہ بیلمشدر . آراده داها ایکی بوتون سنہ - ۱۹۲۵ و ۱۹۲۶ - وارکہ بونلرہ عائد سنہ لک راپورلر هنوز انتشار ایتہ مشدر . عینی تہمبو دوام ایدرسہ ۱۹۲۵ سنہ سنہ راپورینی ۱۹۲۷ سنہ سنہ و ۱۹۲۶ سنہ سنہ لک کی ۱۹۲۸ سنہ سنہ گورہ بیلہ جکز دیمکدر . رسومات مدیریت عمومیہ سی بو اعتبارلہ بر « رہ قور » قازانشدر : دنیانک هیچ برکومروک اداره سی ستاتیسٹیکری بو قادر تاخرلہ نشر ایتکہ موفق اولامامشدر !

بو عطات ، هیچ شہہ سزکہ سرعتلہ تصحیح ایدیہ سی ضروری اولان بر خطادر . رسومات مدیریت عمومیہ سی دہ آرتیق طیارہ و تلسز تلفون عصرینہ لایق بر سرعتلہ چالیشمنی شعار ایدیہ لیدر . ایکی سنہ لک بر تاخرلہ انتشار ایدہن راپورلر حیاتی و عملی قیمتلرینی قایب ایدرلر ، یالکز تاریخی قیمتلری قایلر . بناء علیہ بو نقصانک سرعتلہ ازالہ سی اداری ، سیاسی و عملی بر ضرورتدر .

یوقاریدہ ۱۹۲۶ سنہ سنہ عائد آیلق رسالہ لردہ اساسی بر تحول موجود اولدیغنی سویلہ مشدک . بو تحولک ماہیتی شودر :

۱۹۲۶ سنہ سنہ عائد آیلق رسالہ لردن مختلف مملکتلرہ اولان ادخالات و اخراجاتزی فصول اشیا اعتباریلہ آیری ، آیری اوکرہ نیلورد . مثلاً میوہ و سبزہ فصلندن هانکی مملکتلردن و هانکی مملکتلرہ نہ قادر و نہ قیمتدہ ادخال و اخراج ایتدی کمزی آرتیق بیلورد . بیلہ دیکمزی میوہ و سبزہ فصلنک محتوی اولدینی جنسلرہ عائد ثقلت و قیمتدر . مثلاً بوفصلدن

اجنبی ادبیاتی

کونش وورماسی

[مجموعه مقالاتیست اجنبی ادبیاتک الیوکسک نولری طایفقی آوزوستدہ در ، ترجمہ سنی تقدیم ایتدی کمز حکایہ روس ادبیاتک اک مشہورلردن و آقادی اعشاسندن (امور برنیج) ک بوتون دنیادہ ک چوق موفق اولومش عداولان حکایہ لردن بیدر .]

پارلاق و صیجاق برضیا ایلہ آیدیلانان یک اوداسندن کوکرتہ یہ جیقیدیلر . واپورک پارماقلنی اوکندہ دوردیلر . او ، کوزلرینی قایامش ، اُلنک ترسینی یاناغنه دایامش ، صاف و کوزلہ بر تیسلمہ کولوبوردی . بو کوچک قادیندہ ہرشی کوزلہ دی . ملازمہ :

- بن تمامیلہ سرخوشم ، دیدی . صانکہ عقلمی ، ارادہ می غائب ایتش کی بی . سزده نرہدن جیقیدیکز ؟ داها اوچ ساعت اول موجودیتکز حقتدہ بر تصورم بیلہ یوقدی . حتی نرہدن پندیکمزی دہ بیلہ یورم . (سامارا) دغی ؟ معافیہ نہ اولورسہ اولسون . سز نہ قادر سہ و عیلسکز . عجباً نیم می باشم دونوبور ، یوقسہ بز می دونوبور ؟

قارشیلرندہ ظامت و آتش واردی . یوزلرینہ ، قارا کلفدن قوتلی و بوموشاق برروز کار و ووروبوردی . آنظرایسہ مجہول برستہ دوغرو اوزاقلاشیوردی . واپوروولما نهرینہ خاص برظرافتلہ سوزولوبورونہردہ کنیش بر چنبر رسم ایدہرک کوچوک بر اسکلیہ باناشیوردی .

ملازم اونک اُلنی طوتدی ، دوداقلرینہ کوتوردی . قادینک کوچوک ، قوتلی و یانیق اُلر نہ کونشک قوقوسی واردی . جنوب کونشی آلتندہ و قیزغین بر دیکز قومی اوزہ رندہ بوتون بر آی اوزاندقدن صوکر ، شیمدی ایجہ بر کتن اُلبسہ ایچندہ بیلہ اونک ، بوقادار اُسمر ، صاغلام کوروندیکنی دوشونک ، ملازمہ حیرت و خشتیلہ مزوج بر قلب چارپنیتسی وریبوردی .

قادین آناپہدن کلدیکنی سویلہ دی .

ملازم :

— جیقالم ، دیدی .

قادین متحیر :

— نرہ یہ ؟

— شو اسکلیہ .

— نیچون ؟

ملازم جواب ویرمہ دی . قادین اُلنک ترسینی

آتشی یاناغنه دایادی .

— دلی !.. دیدی .

ملازم مجریکمز برآدام طوریلہ :

— جیقالم ، استرحام ایدہرم !.. دیہہ تکرار

ایتدی .

قادین آرقاسنی اوکا دونہرک :

— اوف . نہ ایسترسہ کز یالک ، دیدی .

واپور یاواش برغیجیرتی ایلہ قارا کلتی براسکلیہ

نہ قادر اوزوم و نہ قادر ایجیر اخراج ایتدیکیلہ میورز . ایستہ بزہ بوجوق مہم اولان تفصیلاتی و برہ جک اولان منبع ینہ سنہ لک راپوردر . فقط آیلق راپورلر ایچون بو بر نقصانی تشکیل اتمز . بناء علیہ آیلق رسالہ لر بویکی شکیلہ داها متکامل برصفہ یہ گیرمش بولونیور . بو اعتبارلہ رسومات مدیریت عمومیہ سنی تقدیر و تبریک ایدہرز .

یالکز بویکی رسالہ لردہ بعضی نقصانلری وار :

۱ — انتشاردہ کی عطات : ۱۹۲۶ سنہ سنہ نیدان آینہ عائد رسالہ آنجاق ۱۹۲۷ سنہ سنہ کانون ثانیسنده انتشار ایدہ بیلمشدر . حالبوکہ بو آیلق رسالہ لردہ اعظمی برایی کی تاخرلہ انتشاری ایجاب ایدہر .

۲ — فصول اشیا اعتباریلہ بکونلر یاییلمامقدہ در . یعنی بر آی طرفندہ طوب بکون نہ قادر میوہ و سبزہ اخراج یاخود نہ قادر باموقی منسوجات ادخال ایتدی کمزی اوکرہ نیورز . علاقہ دار اولان اشخاص آیری ، آیری اونوز فصول اشیاہ عائد بکونلری بالذات یایمق مجبوریتندہ درلر .

بونک نہ بویوک بر کلفت اولدیغنی تجربہ ایدہنلر آ کلامشدر . حالبوکہ رسومات مدیریت عمومیہ سنجہ بو ایش صودن بیلہ دگلدر . چونکہ ستاتیسٹیک مدیریتندہ « حساب ما کینہ لری » وارد ، یاخود اولاسی لازم گلیر ! بزم ساعتلرہ چالیشاراق اُلدہ ایدہ بیلہ جکمز نتیجہ لری حساب ما کینہ لری برچیریدہ ویرلر .

۳ — اک بویوک درد : برچوق مرتب خطالریک موجودیتی بو « جم » عملیہ سی امکانسز لاشدیر مقصدہ در . اققانی بکونلرک مجموعی شاقولی بکونلرک مجموعہ تقابل ایتہ مکدہ در . جوق کرہ رسالہ لردہ موجود شاقولی بکونلردہ یا کلتش جیقور ! بزجہ مرتب خطالریک هانکی عددلردہ اولدیغنی بیلکم امکانسز بولوندینی ایچون بوتون عددلرہ قارشئ امنیت طبعیلہ منسلب اولوبور . بو عفو اولونماز خطا صرف علاقہ دار مأمورلرک عدم دقتندن ایلری گلکدہ در و تصحیحات ، لازم گلن جدیتلہ یاییلمور دیمکدر .

۴ — عینی مملکت و عینی اشیا ایچون ویریان عددلر جوق کرہ فرانسہ بزجہ متندہ باشقہ ؟ تورکیہ متندہ باشقہ در !

اوحالده هانکی عددلرہ اینانالم ؟ مرتب خطالریلہ دولو ، هیچ بر عملی قیمت اولمایان بر آلائی جدوللر ویرمک ایچون عجباً رسومات مدیریت عمومیہ سی نیچون بوقادر زحمت و مصرف اختیار ایدیور ؟ بونلری گورہن ، قونترول ایدہن مسئول مرچملر یوقی ؟ بو طرز دہ غریب ستاتیسٹیک نشریاتی باشقہ هانکی مملکتہ نصیب اولمشدر ؟

دولت ، تجارت معاہدہ لری بویا کلتش عددلرہ استناد آمی عقد ایدیور ؟

ایستہ بر طاقم سؤالرکہ بو خطالرک سرعتلہ ازالہ سنی آمردر . رسومات مدیریت عمومیہ سنہ ایستہ لایق اولدینی جدیتلہ وضع ید ایتہ سنہ بویوک بر علاقہ ایلہ منتظرز . ***

چارپدی . صارسینتیدن آرقالین بربری اوزهرینه
دوشه جکلردی . خالاطک اوجی برجوق باشلرک
اوزهرندن اوجدی ، صوگرا کری به چکیلدی .
صولر فیشیلیرله قاینادی ، اسکله طاقیردادی ...
ملازمده آشاسنی طویلامغه قوبولدی .

بر دقيقه صوگرا اسكه نك اويوان بناسندن كچديلر .
 زميني قوم بر ساحه يه چيقديلر و بر كله قونوشمان
 تونزو بر كيرا آراباسنه بئنديلر . سه رهك ، اكرى
 فزئر آراسندن اوزانارق داغده نهايت بولان تونزو ،
 يوموشاق اوزون بربولدن كچيش ، اونلره نهيتسز كچي
 كوروندى . آرتيق يوقوشى چيقمش ، شهره كلشردى .
 شيمدى آرابالرى پاركه طاشلارنى طيقيرداتارق كچيوردى .
 ايسته محل مقصود اولان قوللى ميدان ، وايسته قضا
 مركزلرنىك ياز كيجه لرينه مخصوص صيغاني
 و قوقوشى ! ..

آریاجی تنویر اولونمیش برقانی اوکنده دوردی؛
آجیقدی . یوکک ، اُسکی براخساب مرده بوندن
یوقاری جیقیلیوردی . صاقالی تراشیرلقدن اوزامش،
نبه برمنتاهله جاکت کیمش اختیار اوشاق، غیرممنون
آشیلاری آلدی و کوروتلولو آدیملرله یوقاری به جیقاردی .
کوندوزین ، کوندن صوگ درجه ایصنن ، پس
هوالی براودایه کیردیلر، بیاض برده لری ایندیریلشدی .
آینا اوکنده ایکی تانه یگی موم واردی . ایجری به
کبره رکیرمز اوشاق قانینی قاپادی . ملازم، قادیڭ
اوزه رینه اویله برتهالکله آتیلدی و هرایکیسی اوقادار
غشی آور بوسه لر ایچنده غرق اولدیلرکه، بودقیقه بی
صوگرا برچوق سنه لر آکدیلر . فی الحقیقه بوتون
حیاتلرنده اونلره برداها بویله برسعادت نصیب اولمادی .
ایرته سی کونی، اوتلک اوکنده کی میدانده قورولان
پازارک کورولتولری، یالکیز روس قضا مرکز لرینه
خاص اوت و قطران قوقولری و چاڭسلی ایلله دولو
صباحک اوننده، کندینی لطیفه ایلله کوزهل بریابانچی
اولارق ملازمه تقدیم ایدن، اوکوچوک و مجهول قادین
اوتلدن کیدیوردی . آزاوومشلردی . قادین قارولانک
اوکنه موضوع باراواتادن جیقارق بش دقیقه طرفنده
یقانوب کیندکدن صوگرا، اون یدی یاشنده کی
برقیز قادار تازه وکنج کورونوبورری . کندینده
بورغونلق علامتی وارمیدی ؟ خاییر ؛ پک آز . او،
ینه اُسکیسی کبی صاف ، شن و زنده ایدی .
ملازم بولرینه برابر دوام ایتمه لرینی رجایندی .

او ایسه :
 — خایبر، عزیزم، خایبر، دیدی . سز بوندن
 صوگراکی واوروی بکله بیکز . اگر برابر کیده جک
 اولورس ق هرشی آلت اوست اولور . بن ده مشکل
 بر موقعه قالیرم . سزه ناموسم اوزه رینه سوزویر یورم که
 بن، سزک ظن ایندی ککاز قادی نلردن دکیلیم . شیمدی به
 قادار بویه بر وضعیت قارشینده قالمادم و بوندن
 صوگراده قالمایاجم . بو وضعیتم ایسه طبق بر کوفه
 بکزه ر . داها دوغروسی دون هرا یکیمزی ده کونش
 وورمش کبی ایدی .

ملازم ، بوسوزلك صميمته قانع اولدى .
 ومسعود بر كوئله اونى اسكليه قادار كوتوردى .
 يئە «صالومت» كى حركتى ائناسنده كوكرتەدە اونى
 هر كىك كوزى او كنده اوپدى و قالدير بلىق اوزره
 بولونان اسكليه كىدىنى دار آتاپلدى .
 ملازم ، عىنى ائنديشە سزلك و عىنى كوكل فرخلىنى

ایله اوتله عودت ایتدی . فقط اوداده برأ که یکلک
حس اولونوبوردی؛ اودا ، اونسترعامیله دیکشمش،
باشقالاشمدی . ملازمک ایچی دولواکن اوداسی
بوشدی . نه غریب شی ! اونک کوزهل انکلیز
قولونیاسی حالا قوقوبور ، یاریسنه قادار ایچیلش
چای فنجانی حالا تپسیده دوروبوردی؛ فقط کندبسی
بوقدی ...

ملازمك قلبی بردن بره هیجانله چارپیدی. همان
برجیغارا یاقیدی. قامچی ایله بالدرینه وورارق اوداده
دولاشمغه باشلادی.

غیر اختیاری کوز لرندن یا شلر بوشانیرکن، کوله رک:
— نه غریب بر سر گذشت! دیدی. « سزه
ناموس اوزه رینه سوز ویریورم که بن، سزکظن
ایتدیکنز قادیلردن دیکلم ... » دیوب کیتدی.
آه، انصافسز قادن!

باراوانا قالدیریش، ققط یاتاقی حلالدوزه لیلله .
 مشدی . ملازم یاناغه باقی ایچون کندینسده قوت
 بولامایوردی . قاربولانک اوکئی باراوانا ایله قاباتدی .
 بازارک کورولتوسیه آرابالارک غیجیرتیلرخی ایشیتمه مک
 ایچون پنجره یی قابادی ، جریاندن قابارمش بیاض
 پرده یی ده ایندیردی . صوگرا قولتوغه اوتوردی ...
 آلوداع، بویولملق سرکذشته آلوداع !! کیتدی .
 کیم بیلیر، نه قادار اوزاقلره کیتدی . شیمدی بیاض،
 جاملی برصالونده می ، یوقه کوکرتده می اوتوروپور؟
 کونش آلتنده بارلایان برنهرمی ، شوراده بوراده
 تصادف ایتدیکی واپورلرمی ، صاری طوپراقلی
 بورونلرمی ، اوزاقده بارلایان صولرمی ، کوکلرمی ،
 یوقه، شونه یسز وولغانک وسعتی می سیرایدیور؟ ..
 آلوداع ، آلدیا آلوداع !!

اونلر برداها نره ده يکديکي کيرنه تصادف ايده جکلر ؟
ملازم : « کيدهمم، ديدى ، اونک، قوجاسنک، اوچ
ياشنده کى جوجوغنک، عائله سنک و کنديسنک ياشاديني
بر شهره آرتيق هيچ بر صورتله کيدهمم . . . »
و بوشهر اوکا خصوصيتى حائز، کيريله سى ممنوع بر
شهر کيى کوروندى ؟ اوراده منزوى برجات کچيره ن
کوزهل قاديني دوشوندى . بو بکلله نيله دك ، عمرى
قيصا تصادف لرني صيق صيق آکارکن کنديسنک ده
خاطرلانا جغنى دوشوندى . حالبوکه اونى هيچ بروقت
کورمه يه جکلدى . ايسته بو آنديشه ملازمى چيلدير .
تيبوردى . خاير ، بو ، بويله اولامازدى ! اساساً
بويله اولماسى غيرطبيعى وغير محتملدى .

ملازم، شیمدی اوقادار بویوک برآجی دوویور
و اونسزکجه حیات اوقادار لزومسز و قورقونج
بولیوردی که دهشتدن، یأسدن تویری اؤرپر بیوردی.
قالقدی. اوداسنده پینه دولاشمغه ایشلادی؛
فقط پاراوانانک آرقاسنده کی یاتاغه باقامق ایچون جبر
نفس اندسوردی.

— تو و شیطان!.. بگاده نه اولویور، بيلم که؟..
صانکه حیاتده ایلک دفعه اولارقی بویله بر حادثه
قارشینده قالیورم؟.. یا اونده، هانکی فوق العاده لک
واردی؟.. باخصوص بو حادثه نك فوق العاده لکی
نره سنده؟.. یا، بو ازواده بوتون بر کونی اونسر
ناصل کچره حکم؟..

ملازم اونك كونش ياقاسندن حاصل اولان قوقوسنى؛ كتن البهسنى؛ مستثنا وجودىنى؛ ساده، اوشاق، شن سنى؛ حاصلى اونك اك كوچوك

خصوصیتہ ورنجہ بہ قادر ہر شئی شمدی بربر
خاطر لایوردی . اونک اونفیس قادیلغک ویرمش اولدینی
ذوق ، ملازمہ حالاسکی حائلینی ایلمہ دوام ایدیوردی ؛
فقط بویلمہ اولقلہ برابر ملازمہ بوسوتون یکی ، ایکنجی
برحس داها واردی . بویلمہ غریب و آکلاشلماز
برحس کہ ، برابر بولوندقلری زمان ملازمہ اوندن
اثر یوقدی . حتی بویلمہ برحسک وقوعی احتمالی دخی
ملازمک خاطرینہ کلمہ شدی . دونکی تشبثدن مقصد -
کنندیسکده اقرار ابتدکی کیی - برکوکل اکلنتیسی
یاغقدی . فقط ملازمک یالکیز کوکل اکلندیرمک
ایچون بویلمہ بر تشبثده بولوندیغنی شمدی کیم ادعا
ایده سلوردی ؟! ..

ملازم :
«ذاتاً سويله سم ده كيمه اينمازكه ! ديدى .
شيمدى نه ييا باجم ؟ اونى كوتورهن پتبه واپورك
يوزديكى شوشمه دار وولغانك ، اللهك بيله اهل
ايتدى ، بوقصبه سنده ، بو قادار بوبوك خاطره لر ،
بوبوك اضطرارلر ، شوصوكتز كونك آقشاي
ناصل كتيره حكيم ؟ .. »

بومزعج حالدن قورتولق ایچون یا برشیثله مشغول اولق ، یا تجرد ایتک ، یا خودده بریره کیتک لازم ، کلیوردی . برشیثه قرار ویرمجه سنه ، ملازم ، یرندن قالدی ، شاپقاسنی باشنه قویدی ، قیرباجنی آلتنه آلدی . ماهموز لرینی شاقیرداتاشاقیرداتاقوربدوردن سرعتله کچدی . یوکک باصاماقلردن قوشا قوشا ایندی . قاپونک اوکنه چیقدی . چیقدی ، آمازیه کیده جکدی ؟ قاپونک اوکنده اولدجه آبی کینیش کنج برآراباجی واردی . کمال ذوق ایله جیغراسنی ایچیوردی . بللی که بریسنی بکله یوردی . ملازم ، اوکا حیرت و تعجبله باقدی : حریف ناصیل بو قادار ذوق ایله سیغارا ایچیور و ناصیل بو قادار غمسر و کدرسر آراباسنه قورولوب اوتوراییلیوردی ؟ ملازم : « غالباً ، شوقوجا قصبه ده بدنن داها بدبختی یوق !.. » ددی . بازاره دوغریورودی .

بازار آرتیق داغلیسوردی. شیمدی تازه کوربه لره
باصارق بعضیسی بوش، بعضیسی صالاتاقی دولو
آرا بالرله بر جوق باقیه قابلرک، چوملکلرک آراسندن
کچیسوردی. چوملمش قادینلر سانکه عنادینه اونی
چاغیر ییورلر، چوملکلرینی آلرینه آلییورلر، یارماقلرینا
اوجار یله طبقیر داتوب چین چین اوندورو یورلر، ماللرینک
ایلکنی اثباته چالشیورلردی. کوبولور ایسه: «بو یورک،
بو یورک صالاتاقلرغز پک کوربه در!» دییه باغیر مقندن
ملازمک قولاقلرینی صاغیر ایتشلردی. بونلرک هبسی
اوکا اوقادار معناسز، صاچا کوروندی که، نهایت
بازاردن قاچدی. کلیسایه کیردی. (قورو) واردی.
دینک ویردیکی وجد وجوشله یوکسک سسله آلهلر
اوتو یورلر، خالقه قارشى اولان بورجلرینی آدا
ایدیورلردی. ملازم اورادنده اچیقدی. برخیلی
داها سرسریاته دولاشدی. کنیش برچلیک بارلاقغله
باریلدایان وولغانک بوینده یوکسه لن برداغک قویتو
برکوشه سنده یاپیلش جوقور، صیاق وکوجوک
بربارقی دور ایدوب دوردی... عسکری چاکنتک
دوکه لرله آپولنلری صیجاقدن اوقادار قیرمشدی که
دوقونولسه یاقاردی. قاسکتک کنار قاییشی تردن
صیرصیقلام اولمش، اوستی ایسه توزطوپراق ایچنده
قالمشدی. اوتله عودت استدی. آشاغی قاتده بولونان

بەك اوداسە كېردى . بوراسى ، بۈيۈك ، سىرىن
ۋە ئىپادى . نىشە ايله قاسكىتى چىقاردى . آچىق
بىر نىجىرە نىك اوكتە اوتوردى . ايجرى يە صىجاق برىھوا
اسىيوردى . برىوزلو بوتون [*] ايستەدى . شىمدى
ھەشى اوكتا كوزەل كورونوبوردى . سانكە
ھەرشىدە نىپەتسىز برىسەدەت ، بۈيۈك برىنشەواردى ؛
حتى بوجھنى صىجاقەدە ، بوپازار قوقوسىندە ، بو
اسكى قىزا اوتلىدە ، حاصل بوتون بوياپانچى قىسەدە
يالگىز اوقادىن ۋە اونىڭ برافىش اولدىنى ئىشەواردى .
بوتىكە برابرملازمك قىلىپ نە ئاثرىن پارچالانپىيوردى .
رەزەنە و طوزسىز خىاردن عبارت برىمىزە ايله برقاچ
ووتقا ايجدى . آھ ! شىمدى برىمىزە ايله اوقادىنى
يوللىدىن چەورە بىلە ، اونىكە ، ھىچ اولماز سە
بوكونى قادارىنە برابرىشا بىلە ، شىق كە يارىن
بلا تىردە اولمىكە راضى اولماقچى . اوت ، اونىكە
يالگىز برىكون ياشامق ملازمە كافىدى ؛ زىرا بو برىكون
طرفىدە اوكتا ھەرشىش آكتالاتاق ، اونى نە قادار
ھىجانلى ، اضطرابلى برىشەقە سە ودىكى سولە ھەجك
اثبات ايدە ھەك ، افتاع ايدە ھەككى .

ئىچون اثبات ايدە ھەككى ، ئىچون افتاع
ايدە ھەككى ؟

بوتى ملازمك كىندىسى دە بىلە بوردى ؛ قىط
بوتى يامىق كىندىسىك حىاتى ئىچون اۆزىدى .

ملازم ووتقا ايله بىشنى قىدى دولدوروركن :
— سىگىرلەم نە قاداردە كوشەمش ... دىدى .

برىشە ووتقانى كاملا اىچمىشى . طىن ايدىيوردى كە
آنجاق اىچمىكە سىگىرلىرىنى اوپوشدوراجق ، سرخوش
اولارق اۆل و اضطرابىن قورونولماقچى . قىط خاير ،
اۆل و اضطرابى ازالماقچە بالەكس اۆتپىيوردى .

ملازم بوتون كاسەسىنى كرىپە ايتدى . بر آجى
قەھۋە ايستەدى . سىفارسىنى باقىدى و بوتون وجودىتە
دوشونچە دە دالدى : شىمدى نە ياباقچى ؟ بو آنى ،
بوتىكە نىلە ھەك عشقەن كىندى ناصىل قورتارماقچى ؟
مع مافىە قورتولماك آرتىق امكان خارچىدە اولدىنى
كىندىسى دە بىلە بوردىكلىدى .

ملازم بىردىن بىردىن فېرلادى . قاسكىتە قامچىسىنى آلدى .
پوستاخانىنى سوردى . اوكتا ھەككى تىلغرافك جەلەسى
قىلىندە ھازىر ، پوستاخانىدە دوغرو خىزلى خىزلى
يورودى : « بوتون حىاتم ، بوكوندىن تا مىزارە قادار
ابدىا سىزگەر . » قىط پوستاخانىنىڭ قالىن دىوارلى
اسكى بناسى اوكتە كىلچە ، دوردى . اونىكە ھەككى شەھردە
اوتوردىقنى ، قوجاسنىڭ صاغ اولدىنى ، حتى اوچ
باشىدە بر چوچونىدە بولوندىقنى كىچە بىلپوردى ؛
قىط اصل لىزومى اولان كىندى اسمىلە ئاھلىسى اسمى
بىلە بوردى . دون ، اوتلە اوكتە ىكى بىركىن اوكتا
قاچ كىرە اسمى سورمىشى . ھەردەقە سىندە دە او ،
كولەرك :

— اسمى سوروب دە نە ياباقچىسىز ؟ بىن ،
دىكىزلىر مىكەسى مارى مارە ونام ... سزە ، بو قادارى
كافى دىكىلى ؟ دىمىكە اكتفا اتمىشى .

پوستاخانىنىڭ ياندىدە ، كوشەدە بر فوطوغراف
جانكەنى واردى . اونىكە اوكتە دوردى . باطلاق
كوزلو ، دار آللى ، انسانە غىطە وىرە ھەك قادار
كوزەل ، جاتال صاقلالى ، اوزەرى كاملا نشانلە
سولەشمىش كىنىش كوكىلى وىقى آپوللى رضابىطك
[*] برىنوع چوربا .

بۈيۈك بر رىسەنە اوزون اوزون باقىدى ... ئاثرى
آندە ، انسانە اۆك حىاتى ، اۆك طىبى شىلر بىلە
صاچا ، وختى ، دىشتىل كورونور . ملازم ، كىندىسىك دە
شىمدى عىنى ھىلەلە متىسسى اولدىقنى آكلابوردى ؛
طىقى قوتلى بر « كونىش وورماسى » نە بىگىزە بىن بۈيۈك
برىشق ، بۈيۈك برىسەدەتەن مەولە برىھىلە متىسسى
اولدىقنى آكلابوردى . سوگرا دونوب ھەنوز
ازدواج اتمىش بر جىقتە باقىدى : اوزون بر چاكت
كىشىش بىياض ياقالى ، آلە بروس صاچلى برىكىچ ايله ،
كىلىك تولىلە يوزىنى اورتمىش برىكىچ قىزىك تام قارشى
قارشى يە آل صىقىشان رىسلىرىنى سىر ايتدى . داھا
سوگرا ، دارالفنون شاپقاسى باشىدە بر آرمائىل
قوشىش مەھور ، كوزەل بر قىزىك پورتەسە باقىدى .
كىندىسە غىطە وىسەدە وىرەن بو اضطرابسىز ، مېھول
انسانلاردە آرتىق بىقىدى . دوندى ، سوغاقى سىرە
دالدى ، شىمدى قىلىندە ۋە روخندە مەعا قادار
چىتىن سۆللەر واردى :

— نەمە كىتمەلى ؟ نە يامىلى ؟

سوغاق تامىلە ئىپادى . بوتون اولرىك دىكىرىك
عىنى اتمىش كى ، ھىسى بىياض بويالى ، اىكى قاتلى ،
كوجوك باغچەلى تىجار اولرىدى . انسانىز بوم بوش .
قالدىرىلار قالىن ، بىياض طوبىراقلار اۆرتولۇ . بولرىك
ھىسى دە - بورادە ھەنەدە رىكىسىز كى كورونى -
اومىجاق ، آلەولى ، مەسعود كوشىدىن دوكلوبورلەشمىش
كىكى كوز قاماشدىرىيورلدى .

ملازمك بولوندىنى سوغاق بوكەلۇب قانپورلا .
شىيور ، تىمىز ، بولوتسىز ، ۋە قورشونى بر سەناك
لىلاق رىكلى بارىتلىرىنە ياصلانپىيوردى . بومىظەدە
جىوبە مخصوص بر شى واردى كە ، سواستوبولى ،
كرىچى ، آناپەنى خاظرلانىپىيوردى . بو ايسە ، اوكتا
سوك درجە تىمىلغىر سەك كورونوبوردى . ضىانك
شىتتىن كوزلىرى تاماشپىيوردى . باشى اوكتە اۆك
يالگىز آياق قابلىرىك پورونە باقىيوردى . باجاقارى
برىرىنە دولماشارق ، مەھوزلىرى بىكىدىكىرىنە طاقىلارق ،
سىندەلە سىندەلە بىر پوروپوردى .

اوتلە اوقادار اۆزىلىش ، يورولمىش برىھالەدە عودت
ايتدى كە ، سانكە توركىستان جىوللىرىنىڭ وياھىراى
كېرىك بۈيۈك مەسافەلىرىنى اوزون زىمانلار قىپە اتمىشى ...
آرتىق سوك قوتنى دە طوبىلار قىپە اتمىشى بۈيۈك
و بوش اوداسە قادار سوروكلەدى . اوداسى ،
(اوكتا) ئاھىيە بر شى بر اقبلىمادىن طوبىلانىلىشىدى .
يالگىز توات مەسافىسىك اوستەندە بر طوبىلو ايكەنە
دوروپوردى . شىمدى يە قادار عالى العادە بر ضابىط
چەرسىدىن باشقا بر مەنا افادە اتمەن يوزى شىمدى
نە قادار يامىش ، نە قادار دىكەشەشدى . قوشمال
بىيىللىرى بىياضسىنى اولمىش ، ماوى كوزلىرىنىڭ آق داھا
زىدە ماويلەشمىش ، مەھورانە ، مەھنۇزانە برىھال
اىشىدى .

نېچرەلر آچىقتىدى ، پردەلر اىندىلىش . وقت
وقت اۆس خففىق بر روكار اولرى قابارتىيور ،
قىزغىن داملىدىن ، اۆسكىدىن دىنلارلى سىنە سىندە بىلە دىكى
ھالەدە شىمدى بوم بوش قالان دىلىسز وولغانىك عالملىرىدىن
كىتىدىكى حرارت ورايچەنى اودايە دولدوروپوردى .

ملازم آللىرىنى باشنىك آلتە قوشىش ، سىرت اوستى
يامىشى . كوزلىرى ، اوكتە اصابت ايدەن بوشلە
دىكىلىشىدى . دىماغىدە ، جىوبىك كوشى ، دىكىزى ،
آناپەنىڭ مەنظرەسى جىبلى كىچى دوروپور ؛ نظرىدە
(او) نىك عىرىت ايتدىكى شىمدى بىلەكەدە واصل
اولدىنى امثالسىز شەھەر ، افسانوى برىسورتەدە ترسم ايدىيور ؛
قىلىندە ، مەند بر اتخار فىكرى كىت كىدە
بۈيۈك بوردى . كوزلىرىنى قاپادى . كىكىن وىجىاق
ياش داملاىرىنىڭ كوز قاپاقلاردىن سوزولەركە ياناقلىرىدە
بووارلانىدىنى ھىس ايدىيوردى . نىپەت اوبودى .
كوزلىرىنى آجىدىنى زىمان پردەنىڭ آرقاسىدىن آقشامك
صارى - قىرمىزى كوشىنى كوردى .

روزكار دىنىش ، اودا فرون كىچى قورۇ و بوغۇچى
برىھال اتمىشى . شىمدى ، دونكى كونلە بوكونىكى
صباحى ، اون سەنە اولە ئاھىدە برىمانىش كىچى خاظرلا .
يوردى . ياتاغىدە برىخىلى اويا لاندقەن سوگرا قالقۇدى ،
آغىر آغىر بىققاندى ، پردەنى قالدېردى . زىلە باصارق
سەپەرلە ھىساب پوصەسىنى ايستەدى . دالغىن دالغىن
لىمونىلى چاى اىچدى . سوگرا بر آراباجى چاغىر توب
آشپارلىنى طاشپارلىنى اھىر ايتدى . كوشىدىن رىكى
آتمىش بر آرابايە اوتوروركن اوشاغە برىبوتون بىشك
وېردى . آراباجى دىزىكىللىرى قاوراركن سە وىچلە :
— آ . . . بىك اقدى ، سز ، دون كىتىردىكىم
بىكە بىگىزە بوسىز . دىدى . اسكەلە كەللىرى زىمان
آرتىق يازىك لاجورد آقشامى وولغا اوزەرىدە مورايمىش ،
برىجوق رىككارنىڭ آتلىر نەرك ھەرىطە سىر بىلەشەشدى .
اوزاقلاشان واپورلرك دېرەكلەردىن برىجوق آتلىر
صارقىيوردى . آراباجى خلوص چاقى ئىچون :

— تام زىماندە بىشىدىك ! دىدى .
ملازم اوكتادە بىش رولە وېردى . بىلت آلارق
اسكەلە بىچىقتى .

واپورك باغلاندىنى ھەلەلدە طىقى دونكى كىچى
برىغىچىرى واردى . ملازم مەللىنىدىن خففىق بر
باش دونمەسى ھىس ايتدى . اسكەلەك برىطرق ھەوايە
قالقۇدى . آرتىق كىرى كىرى چىكىلن واپورك آلتىدىن
كېچەرك چارقلىك اوكتەدە ايلرى دوغرو فېرلايان ،
قاينايان ، سولرك فوقوردىسى بىشىدىلدى ...

قالابالىق ، ضىا ۋە طىغ قوقوسى ملازمك فوق العادە
خوشنە كىندى . برىدقىقە سوگرا ، واپورلرى ،
بو قارى يە (او) نىك كىتىدىكى طرفە دوغرو ايلە بوردى .
ياز آقشامنىڭ قىزىللىقلىرى ، اوزاقاردە سونەرك ،
قوبو ، غمور ۋە رىككارنىڭ برىسورتەدە سوبە عكس
اىتمىشى . بوزك آلتىدە ، تا اوزاقلردە تىترەك بىشكەلە
بارىلدايان بر ضىيا واردى . قارا كلفدە ، واپورك
آطرافتە صاچىلمىش آتلىر ، بو آقشام قىزىللىقلىرى
اچىندە كرى كرى يوزوپور ، يوزوپوزدى .

ۋە ملازم كوكرتەدە تىنە آلتە اوتورمىش ،
كىندىنى دونكىدىن اون ياش داھا اختىار طىن
ايدىيوردى .

جنوبى فرانسه : ۱۹۲۶ مترجم :

ع . غفار